

ήλιον, με την βάραν. Ο Λίκιος ο Κόζουας, άνθρωπος πενηντάρης, είχε διαβάσει πολλά παλαιά βιβλία, με τα όληγα κολλοβογράμματα που ήξευσε, και είχε ουλήσει με πολλές γραφές σοφίας, αίνους όπληξεν το πάλα. Εκάθητο όλην την νύκτα άγρυπνών, σμά εις το παρόηρον του, θέπων προς την Βάλασαν, και τότε εδιάβαζε τα βιβλία του, τότε εφάρθε προς τα άστρα και προς τα νύκτα. Η καύλα του, όπου έκειτο και όπου έκατοικούσε, έκειτο όλίγοτε βράχονε παραπέρα από το σπίτι της Λουλουίδος, όπου έδενε τη βάραν του ο Μάνος, άνάμια εις το σπίτι της Βάσως του Ραριά και της Γκαβαλογίνας.

Μίαν νύκτα, ο Κοροναός και ο Έργονος της Φαμόνας ήτοιμαζόντο να λύσουν την βάραν, και να κοιμηθήσων, τετάρτην φοράν, δια να κοιμηθώσων το άσπληκτον ήθροιά του.

Ο Λίκιος ο Κόζουας τους είδεν, έξηλθεν από την καλύβην του φορών άστρον σοφών και ράσον μαζού, όπως έσυνήθηε κατ' οίκον, εσάδων δύο τρεις βράχονε προς τα έκει, και έβηθεσ παραπάνω από το μέρος όπου έτίσασοντο οι δύο φίλοι.

— Για ποί, άν Ψέλη ο Θεός, παιδιά ; τους φώναξεν. Είνε θραυτιές τώρα που τρέχετε έξω από το λιμάνι, χωρίς να γυαλίτετε, χωρίς να προσφαινίτετε και τα γράμια σας δεν τα είδατε. Μήπως σας άναίστερε και σάναίτετε ποθενά για να βώτε τίποτε ήθεσάνόν ;

Ο Μάνος παρεζάλεισ τον Κόζουαν να κατεβή παραπάνω και να ουλή σιγαλωτέρα. Είτα δεν έδίστασε να του διηγήθη το ήθροιά του.

Ο Λίκιος ήρρασε μετά προσοχής. Είτα έγέλασε.

— Άμ, που να τα έζορετε αυτά έσείς οι νέοι, ειτε, σείον σοφοδός την κηγάλην. Τόν παλαιών καιών τέτοια πράγματα, σάν αυτό που είδες, Μάνο, τα έβλεπαν όσοι ήταν καθωροί, τώρα τα βλέπον μόνον οι έλαφοίσαντοι. Έγώ δεν βλέπω τίποτα. Το είδε και ο Γιάλης, αυτό που λέε πως λέέπειε ;

Ο Γιάλης ήραγιάσθη με αστολήν κατωτέραν της ήμιας του να άναλογήσθη ότι δεν έβλεπε το φώς, πεισ ό ο λόγος, άλλ' επειθετο εις την διαβεβαίωσιν του Μάνου, όστις έλεγεν ότι το βλέπει.

Ο Κόζουας ήρρασε τότε να διηγήται :

— Άκούστε να σας πώ, παιδιά. Έγώ, που με βλέπετε, έβηθεσ την γομά Κοράνα του Ραριά, την μαουό αυτής της Βάσως της γειτόνισσας, καθώς και την μάνα της Γκαβαλογίνας, άδρια και άλλες γομάς. Μου είχον διηγήθη πολλά προτινά, παλαιά πράγματα, καθώς και αυτό που θα σας πώ τώρα.

«Βλέπετε αυτό το χάλιαμα, το Καλήθ της Λουλουίδος, που λένε πως είναι στοιχειωμένο ; Έδώ τον παλαιον καιρό έκατοικούσε μία κόρη, η Λουλουίδα, όπου την είχον άνοματίσει για την έμορφιά της, έλαμπε ο ήλιος, έλαμπε και αυτή

— μαζόν με τον πατέρα της το γέρο Θεριά —έλλημικά τον έλεγαν Θεριά— όπου έαναηγούσε όλους τους Λοράονεσ και τα Στοιχειά με την άσμενία σαγίττα και με φαρμαζομένα βέλη. Ένα βασιλόπουλο από τα ξένα την άγάτησε την όμορφη Λουλουίδα. Της έδωκε το δαχτυλίδι του, και έζήνησε να πάη στο σεφέρη και της έταξε με όρκον ότι, άμα νικήσει τους βαρβάρουε, την ήμεραν που θα γεννηθί ο Χριστός, θα έρθη να την στεφανωθί.

»Έπλεσε η μέρα που ο Χριστός γεννάται. Η Παναγία με άστραφερο πρόσωπο, χωρίς πόνο, χωρίς βοήθεια, γέννησε το Βρέφος μεσ' στη σπηλιά, το έσπρωσε, το έπαργάνωσε με χαρά, και τώβαλε στο παχνι για να το κοιμηθί. Ένα βουδάκι και ένα γαϊδουράκι έσίωσων τα χνώτα τους στο παχνι, και έφασόνσων μαζά να ζεσάνων το Θείο Βρέφος. Νά, τώρα θάρθη το βασιλόπουλο να πάη η Λουλουίδα!

»Ηρθαν οι βοσκοί, δύο γέρονι με μαζού άστρα μαλλά με τις μαγκούρες τους, ένα βοσκόπουλο με την φλογέρα του, θαιπωμένοι, ξαφνιασμένοι, και έπασαν και έπροσάηνησαν το Θείο Βρέφος. Είχον ίδι τον Άγγελον άστραπόμορφο με χρυσογάλανα λευκά φτερά, είχαν άκούσει τ' Άγγελουδία που έφαλλαν : Δόξα εν Ύψιστος Θεώ ! Έμειναν γονατιστά, με έκαταπιά

μάτα, κάτω από το παχνι, πολλήν ώρα, και έλάτρευαν άόρταχα το ήθροια το ουράνιο. Νά ! τώρα θάρθη το βασιλόπουλο να πάη η Λουλουίδα !

»Έφασαν και οι τρεις Μάγοι καβάλλα στις καυήλες τους. Είχον χρυσές μίτρες στο κεφάλι, και έφορούσαν μαζούνε γούνεε με πορφύρα κατωκόκκινη. Και τ' άστρακά ένα λαυτοό χρυσό άστέρι, έγαυήλωσε και κάθησε πάνω στη σκεπή της Σπηλιάς, και έλαμπε με γλυκό ουράνιο φώς, που παραιούσε της νυκτός το σκοτάδι. Οι τρεις βασιλικοί γέρονι έπεξήφωσαν από τις καυήλες τους, έβηζων από Σπήλιον, και έπασαν να έπροσάηνησαν το Ηαυό. Άνοιξαν τα πλούσα τα δισάκια τους, και έπροσέφωσαν δάρα, χρυσόν και λίβανον και σμύρναν.

— Νά ! τώρα θάρθη το βασιλόπουλο, να πάη την Λουλουίδα !

***

»Ηρώσαν τα Χριστογεννη, τελειώθησε το μισήριο, έγινε η σωτηρία, και το βασιλόπουλο δεν ήρθε να πάη την Λουλουίδα ! Οι βάουροι είχον πάει σλαβό το βασιλόπουλο. Το φορούτο του είχε νικήσει στην άσχη, τα φλάμπουρά του είχον κρημνί με άλλαιαγιά τα κάπια των βαρβάρων. Το βασιλόπουλο έζη κηυήξει με άσφατήτη δομή, άπάνω στο μούστομα και στη μέση της νύχης. Οι βάουροι με δόλο το είχον άχμαλοτίσει !

»Τα δάρανα της κόρης έπέζωσαν το νύκτα τ' άνωρο, οι άναστεναγοί της έδιαλύθησαν στον άέρα, και η προσεγική της έπεσε πίσω στη γη, χωρίς να φθάση στον θρόνο του Μεγαλοδύνανου. Ένα Λουλουίδα άόρτα, μορφομορφωμένο, φέτρωσε άνάμια στους δύο αυτόεσ βράχονε, όπου τόν λέν Άνθος του Γαλιού, αλλά μάτι δεν το βλέπει. Και το βασιλόπουλο, που είχε πέσει στα χέρια των βαρβάρων, έπροσάλεσε να γίνη Σπίθα, φωτιά του πελάγουε για να φτάση έγκαίρωε, ως την ήμερα που γεννάται ο Χριστός, να φιλιάη τον όρκο του που είχε δώσει στη Λουλουίδα.

»Μερικοί λένε πως το Άνθος του Γαλιού έγινε άνθος άρότος του κίματος. Κι η Σπίθα εκείνη, η φωτιά του πελάγουε που είδες, Μάνο, είναι η ψυχή του βασιλόπουλου, που έλαμπε, σούσθησε στα σίδερα της σλαβιάς και κανείς δεν την βλέπει πλέον, παρ' όσον όσοι ήταν καθωροί των παλαιών καιών, και οι έλαφροίσαντοι στα χρόνια μας.

† ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΝΑΡΕΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΩΜΟΡΦΙΑ

— Η άξια της όμορφιάς φανερώνετα μέσα στην ήρεμια. Η άξια της χάριτος μέσα στην κίνησι.

Ανατόλ Φράνς

— Η χάριε είναι κάτι το άναλόασαστο από τη γυναίκα. Ρισελιέ

— Όμορφη μπορεί ναίνα και μία νεκρή. Χαρισμένη όμως είναι μονάχα μία ζωντανή ύπαρξι.

Γ. Ντ' Ανούντιο

— Η χάριε είναι ο κάλυε του άνθουε της ώραϊότηε.

Μασσόν

— Η όμορφιά περιβάλλεται συχνά από κάποια ψυχρότητα. Η χάριε όμως έχει πάντοτε μία ζωογόνο γλυκειά άδρα.

Τσεχουφ

— Την όμορφιά μπορεί να την έχη και ένας άντραε, τη χάριε όμως μονάχα στη γυναίκα θα την βρούμε.

Μπρέντφοφ

— Μέσα στη χάριε κρύβεται η ώραϊότηε της γυναικαιεσ ψυχής. Λαϊδή Χάμιλτων

— Η ώραϊότηε μπορεί να λάβη συναισθήση του έαυτοϋ της. Η χάριε κρινεται μόνον από τους άλλουε.

Ζ'υπ

— Η όμορφιά είναι το έικό στοιχείο στη γυναίκα, η χάριε είναι το ήρωικό.

Βιτάλ

— Μποροτά στην ώραϊότητα κλίνει κανείς το γόνυ. Τη χάριε όμως την άσπάξεται άμέσως στα χείλη.

Άλ. Δουμάε

